

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRONOMICE ȘI
MEDICINĂ VETERINARĂ BUCUREȘTI

FACULTATEA DE ZOOTEHNIE

Ing. Răzvan Alexandru Popa

TEZĂ DE DOCTORAT

Conducător științific:
Prof. univ. dr. **CONDREA DRĂGĂNESCU**

BUCUREȘTI 2005

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRONOMICE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
BUCUREȘTI
FACULTATEA DE ZOOTEHNIE

Ing. RĂZVAN ALEXANDRU POPA

**CERCETĂRI PRIVIND OPTIMIZAREA
UNUI PROGRAM DE AMELIORARE LA O
LINIE PATERNĂ DE PORCI, ÎN CONDIȚII
DE ÎNSĂMÂNȚĂRI ARTIFICIALE**

TEZĂ PENTRU OBȚINEREA TITLULUI ȘTIINȚIFIC
DE „DOCTOR ÎN ZOOTEHNIE”

SPECIALIZAREA: „GENETICA ȘI AMELIORAREA
ANIMALELOR”

Conducător științific:
Prof. univ. dr. **CONDREA DRĂGĂNESCU**

BUCUREȘTI, 2005

PLANUL LUCRĂRII

INTRODUCERE	1
PARTEA I – CERCETĂRI ANTERIOARE	10
CAPITOLUL I.1. PORCUL OBIECT AL AMELIORĂRII	10
I.1.1. Scopul urmărit în ameliorarea porcilor	19
I.1.1.1. Caractere incluse în obiectivul selecției liniilor materne	22
I.1.1.2. Caractere incluse în obiectivul selecției liniilor pateme	24
I.1.2. Evoluția metodicii de ameliorare la porcine	27
CAPITOLUL I.2. CERCETĂRI ANTERIOARE PRIVIND ISTORIA GENETICĂ A POPULAȚIILOR DE ANIMALE DOMESTICE	46
I.2.1. Istoria analizelor genetice ale populațiilor	46
I.2.2. Cercetări anterioare privind analizele genetice la porci și unele rezultate ale lor	50
I.2.2.1. Reproducători importanți	51
I.2.2.2. Consangvinizarea, mărimea efectivă și înrudirea medie	54
I.2.2.2.1. Liniile neconsangvinizate	55
I.2.2.2.2. Liniile moderat consangvinizate	57
I.2.2.2.3. Liniile consangvinizate	59
CAPITOLUL I.3. OPTIMIZAREA PROGRAMELOR DE AMELIORARE LA SUINE	61
I.3.1. Programe naționale de ameliorare a suinelor	62
I.3.1.1. Aspecte ale sistemului danez de ameliorare	63
I.3.1.2. Aspecte ale sistemului englez de ameliorare	72
I.3.1.3. Aspecte ale sistemului canadian de ameliorare	77
I.3.1.4. Aspecte ale sistemului american de ameliorare	80
I.3.1.5. Aspecte privind programul P.I.C.	82
I.3.1.6. Aspecte ale programului național de ameliorare a suinelor	85
I.3.2. Cercetări anterioare privind optimizarea programelor de ameliorare la suine	87
I.3.2.1. Cercetări anterioare privind optimizarea acurateții selecției	88
I.3.2.2. Cercetări anterioare privind optimizarea intensității selecției	95
I.3.2.3. Cercetări anterioare privind optimizarea intervalului de generație	98
CAPITOLUL I.4. SCOPUL CERCETĂRIILOR PROPRII	101
PARTEA A II-A – MATERIALUL CERCETAT ȘI METODA FOLOSITĂ	103
CAPITOLUL II.1. DESCRIEREA MATERIALULUI BIOLOGIC	103
II.1.1. Rezultate parțiale ale analizei genetice	104
II.1.2. Evoluția performanțelor în perioada de formare	107
II.1.3. Performanțele liniei după a V-a generație de izolare reproductivă	110
II.1.3.1. Performanțele de reproducție	110
II.1.3.2. Performanțele de producție (de creștere și carcasă)	110
CAPITOLUL II.2. DESCRIEREA METODOLOGIEI DE LUCRU	114
II.2.1. Metoda de lucru abordată pentru analiza genetică	114
II.2.2. Metoda de lucru abordată pentru optimizarea planului de selecție	119
PARTEA A III-A – REZULTATELE CERCETĂRIILOR PROPRII ȘI DISCUTAREA LOR	120
CAPITOLUL III.1. ANALIZA ISTORIEI GENETICE A POPULAȚIEI	120
III.1.1. Prezentarea populației LSP – 2000	127
III.1.1.1. Structura de reproducție	127
III.1.1.2. Performanțele înregistrate	132
III.1.1.2.1. Performanțele de reproducție	132

III.1.1.2.2. Performanțele de creștere obținute din testarea după performanțe proprii	140
III.1.1.2.3. Performanțele de carcasă obținute din testarea colateralilor	149
III.1.1.3. Structura de generații	152
III.1.2. Originea, gradul de izolare reproductivă, și asemănarea cu alte populații a LSP – 2000	153
III.1.2.1. Originea	153
III.1.2.2. Izolarea reproductivă	154
III.1.2.3. Asemănarea liniei sintetice LSP – 2000 cu alte populații	156
III.1.3. Strămoșii importanți ai populației	157
III.1.4. Înrudirea în sine a populației	160
III.1.4.1. Înrudirea vierilor între ei	161
III.1.4.2. Înrudirea scroafelor între ele	164
III.1.4.3. Înrudirea vieri – scroafe	167
III.1.5. Consangvinizarea și mărimea efectivă	172
III.1.5.1. Consangvinizarea	172
III.1.5.2. Mărimea efectivă	173
III.1.6. Intervalul între generații	174
III.1.7. Efectul estimat al selecției în stadiul inițial al cercetării	178
III.1.7.1. Heritabilitatea caracterelor	179
III.1.7.2. Diferențialul de selecție, proporția de rețineri și intensitatea selecției	180
III.1.7.3. Efectul estimat al selecției	183
CAPITOLUL III.2. CERCETĂRI PROPRII PRIVIND STABILIREA	
OBIECTIVULUI SELECȚIEI	184
III.2.1. Structura genetică a populației analizate	186
III.2.2. Importanța biologică relativă a caracterelor	193
III.2.3. Decelarea între caractere și stabilirea obiectivului selecției populației analizate	197
CAPITOLUL III.3. CERCETĂRI PROPRII PRIVIND OPTIMIZAREA ACURATEȚEI	
EVALUĂRII GENETICE	201
III.3.1. Sursa de informație utilizată	201
III.3.2. Optimizarea criteriului de selecție	203
III.3.2.1. Indici de selecție pentru ameliorarea procentului de carne în carcasă care includ două surse de informație	209
III.3.2.2. Indici de selecție pentru ameliorarea procentului de carne în carcasă care includ trei surse de informație	220
III.3.2.3. Indici de selecție pentru ameliorarea procentului de carne în carcasă care includ patru surse de informație	240
III.3.2.4. Indici de selecție pentru ameliorarea procentului de carne în carcasă care includ cinci surse de informație	258
III.3.2.5. Indice de selecție pentru ameliorarea procentului de carne în carcasă care include șase surse de informație	267
CAPITOLUL III.4. CERCETĂRI PROPRII PRIVIND OPTIMIZAREA	
INTENSITĂȚII SELECȚIEI	273
III.4.1. Dimensionarea capacității de testare	276
III.4.1.1. Influența capacității de testare asupra structurii familiei la testare și proporției de rețineri	278
III.4.1.2. Influența mării și structurii familiei la testare asupra intensității selecției și progresului genetic	281
III.4.2. Optimizarea raportului de sexe	289
III.4.3. Raportul proporției de rețineri cu consangvinizarea	294
CAPITOLUL III.5. CERCETĂRI PROPRII PRIVIND OPTIMIZAREA	
INTERVALULUI DE GENERAȚIE	303
III.5.1. Influența duratei medii de exploatare la reproducție asupra valorii raportului i/T și aproximarea variantei optime pentru acest parametru	307

CAPITOLUL III.6. PROGRAM DE AMELIORARE OPTIM PROPUȘ PENTRU POPULAȚIA LSP – 2000	314
III.6.1. Oportunitatea realizării unui program optim	314
III.6.2. Implicații de ordin organizatoric	316
III.6.3. Progresul genetic estimat în planul de selecție optimizat al populației analizate	323
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	326
BIBLIOGRAFIE	334
ANEXE	340

INTRODUCERE

Valoarea animalelor reprezintă de fapt valoarea caracterelor pe care le posedă fiecare.

Rolul major al aplicării științei geneticii cantitative în zootehnie, este acela de a evidenția și cuantifica elementele care contribuie la formarea fenotipului caracterelor economic utile. Astfel, genetica cantitativă este chemată să identifice toate elementele constitutive ale fenotipului, să determine cât din manifestarea fenotipică a unui caracter este determinată genetic și cât de mediu și astfel să se stabilească în ce măsură valoarea unui caracter se va transmite în descendență.

Aici își are practic punctul de plecare ameliorarea genetică a animalelor (sinonim îmbunătățire genetică). Singurul mijloc practic al crescătorului pentru controlul eredității animalelor sale este „libertatea parțială de a decide câți urmași va avea fiecare animal și latitudinea de a alege animalele care vor fi folosite la reproducție, precum și mijlocul de împerechere” (L u s h, 1945). Ameliorarea genetică a animalelor se definește ca un proces de modificare dirijată a potențialului productiv, a caracterelor ereditare, a genofondului populațiilor de animale domestice, în direcția dorită de om (D r ă g ă n e s c u, 1979). Pentru a îmbunătăți genetic populațiile, este absolut necesar să se selecționeze în generația curentă indivizii buni genetic, respectiv acei indivizi care au cea mai mare valoare de ameliorare pentru caracterele economic utile (practic cei care vor transmite superioritatea performanței lor descendenților), ei devenind părinți ai generației următoare. Astfel, ameliorarea genetică a animalelor se referă la organizarea reproduției populației în ansamblu și astfel, această știință lucrează cu populația și nu cu individul desprins din ea, abordarea populațională fiind baza rezultatelor ameliorării.

Având în spate milenii de practică empirică, sute de ani de „artă”, un secol XIX marcat de evenimente oarecum dramatice (geniul mendelian de neînțeles la acea vreme) și un început de secol XX marcat de opoziții și controverse, dar și de apariția unor lucrări epocale (Johanson, 1904 – „Genetica”, Ronald A. Fisher,

1918 – „Corelația între rude în supoziția eredității mendeliene”, Swell Wright,
1920 – „Sistems of mating”, lucrări ce au pus bazele geneticii cantitative, iar zece
ani mai târziu, lucrările aceluiași doi autori „Teoria genetică a selecției naturale” –
1930 și „evoluția în populațiile mendeliene” – 1931, prin care ia naștere genetica
populațiilor), Jay Lush scrie primul curs de ameliorare a animalelor, apărut în
1945 la Iowa State University, an considerat a fi punctul de plecare al noii științe.

După anul 1950, discipolii lui Lush: Dickerson, Hazel și Henderson,
precum și alți oameni de știință cum sunt Lerner, Osborne și Robertson, au pus
bazele primelor programe de ameliorare la diferite specii. La rândul său, C. R.
Henderson și școala sa reprezentată de J. P. Cunningham, B. W. Kennedy, L. R.
Schaeffer, D. A. Sorensen, etc., au matematizat în cel mai înalt grad problema
predicției valorii de ameliorare (H. G r o s u, 2003).

În zilele noastre, ameliorarea genetică a animalelor a devenit o problemă
complexă. Ea este o știință modernă, cu metode de cercetare proprii.
Matematizarea înaltă, dezvoltarea geneticii moleculare și a biotehnologiilor,
volumul mare de date, complexitatea calculelor efectuate, fac practic imposibilă
ignorarea informaticii. În prezent, nici o decizie optimizată nu poate fi regăsită, în
nici o știință, deci nici în ameliorare, fără matematică, fără tehnici de calcul
moderne, fără informatică.

De asemenea, în zilele noastre, în actuala explozie demografică pe care o
trăim, ameliorarea genetică a animalelor a devenit un factor decisiv în asigurarea
securității alimentare a omenirii.

Factorii darwiniști ai evoluției sunt cinci: mutația genetică, selecția,
migrația (sin. încrucișare), consangvinizarea, driftul genetic (sin. derivă).
Ameliorarea genetică a animalelor este un proces de modificare controlată a
genofondului unei populații, într-o direcție impusă de om pe considerente
economice. Ea este practic un proces de evoluție, însă dictat de către factorul
antropic. Acesta din urmă are libertatea, parțială însă, de a opera doar cu trei din
cei cinci factori, singurii pe care îi poate controla: selecția, consangvinizarea și
încrucișarea. Nu trebuie înțeles de aici că ceilalți doi nu ar acționa. Ei acționează,
însă independent de voința omului. Factorii ameliorării nu acționează separat

unul de celălalt, așa cum s-ar părea la o primă vedere. Ameliorarea este rezultatul acțiunii concomitente a tuturor factorilor ameliorării. Ea se realizează pe baza unor programe riguros alcătuite, care se diferențiază între ele în funcție de ponderea diferită a acestor factori, luând astfel naștere așa-zisele *programe de ameliorare*.

Programele de ameliorare sunt concepute ca având adresabilitate pentru anumite specii, aflându-se sub incidența legislației naționale de profil care stabilește cadrul general de aplicare a lor. În cadrul speciilor de interes economic, fiecărei populații (fie ea rasă sau linie) i se stabilește un anumit program de ameliorare, în funcție de anumite criterii.

În conceperea unui astfel de program, întotdeauna se au în vedere trei aspecte: *scopul, obiectivul și obiectul*. Scopul oricărui program de ameliorare este coordonarea resurselor genetice, maximizarea progresului genetic la nivelul fermelor de elită sau companiilor de ameliorare (vârful piramidei) și asigurarea pieței cu material biologic de calitate și în cantitățile necesare. Obiectivul programului se stabilește întotdeauna pomind de la cerințele consumatorilor, fiind practic stabilit de către piață. Indicatorii de marketing sunt mai departe traduși în indicatori tehnologici urmând să fie identificate caracterele de care aceștia depind. Obiectul programelor naționale de ameliorare este reprezentat de materialul biologic existent. Pentru îmbunătățirea genetică a acestuia, se elaborează și se aplică programe de ameliorare proprii fiecărei companii sau ferme de elită.

Maximizarea progresului genetic anual este posibilă prin „manipularea” celor trei parametri care îi influențează mărimea: acuratețea evaluării genetice (sinonim acuratețea selecției), intensitatea selecției și intervalul între generații.

În contextul actualei explozii demografice fără precedent în istoria omenirii, asigurarea securității alimentare impune sporirea cantitativă și calitativă precum și repartizarea echilibrată a alimentelor, utilizarea rațională a tuturor resurselor de hrană și obținerea de noi surse alimentare cu un conținut sporit de substanțe nutritive, îndeosebi de proteine.